

hvor vi i stigende omfang har fået folkeafstemninger – det var ikke noget, man havde i det forrige århundrede. Første gang man fik muligheden for en bindende folkeafstemning, var med grundloven i 1915, og så kom der yderligere i 1953 mulighed for folkeafstemninger – så er det med, at folk får lov til at stemme, noget, vi har erfaringer med.

Til hr. Nødgaard kan jeg sige, at man altså også har erfaringer med, hvad man gør, når man får noget begæret til folkeafstemning og det skal ud til folkeafstemning: Man kan selvfølgelig ikke sætte forslaget i værk. Det gælder også de ting, som en tredjedel herinde i Folketinget eventuelt får udsat, så kan man ikke lade loven træde i kraft.

Det, som er det helt afgørende ved vores forslag – det er derfor, det adskiller sig fra tidligere forslag – er, at vi mener, at det er helt afgørende, at sådan noget er bindende. Hvis det kun er vejledende folkeafstemninger, sådan som vi har i dag, så kan det bruges i to situationer. Den ene er, hvis et flertal i en kommunalbestyrelse synes, at de vil sende en sag ud, som de er sikker på at vinde og de kan blive vældig populær på, og derfor sender de den ud til folkeafstemning; det har vi erfaringer for. Den anden situation er, hvis man ikke rigtig tør tage ansvaret, så sender man sagen ud til vejledende folkeafstemning og retter sig efter den. Så har man godt nok formelt taget ansvaret, men man har sagt, at det var folket, der havde gjort det. Derfor er det efter vores opfattelse helt afgørende, at det er bindende.

Det andet, der også er helt afgørende for os, er, at det sker på folkets initiativ. Det er dér folk, som de, der repræsenterer nogle, tit er bange, for det kunne være, at de vedtog noget andet. Det er ikke sikkert, at beslutningen bliver bedre. Det påstår vi slet ikke, men det er så folket, der træffer beslutningerne.

Vores opfattelse af demokrati er, at det er folket, der har magten, og så delegerer man det i et repræsentativt demokrati til nogle, men der er jo ikke noget til hinder for, at folket lader politikerne beholder magten i nogle situationer og tager den tilbage i andre.

Det, der har været karakteristisk i de senere år, er jo, at vi har set en række lande rundt omkring indføre folkeafstemningsmuligheden og specielt ved initiativretten. Det gælder delstater i Tyskland. Bl.a. har Sydslesvigsk Vælgerforening fået det igennem i Schleswig-Holstein. Det gælder Finland. Det gælder Østrig. Og det

gælder Californien, som har haft det i mange år. Det vil sige, at man ser det brugt mange steder.

Der er også partier, som i dag taler imod folkeafstemninger, som jo tidligere i deres ungdom, inden de sad på magten, gik ind for folkeafstemninger. Socialdemokratiet var tidligere tilhænger af folkeafstemninger. I begyndelsen af vort århundrede var man varme tilhængere af folkeafstemninger. Venstres næstformand, hr. Anders Fogh Rasmussen, skriver i sin bog om staten, at man helst skal have folkeafstemninger, for det er en vældig god ting, men som regel kniber det, når forslaget om det så skal behandles i Folketinget.

Men altså: Det er ikke noget med, at man kan sige, at det repræsentative demokrati er det eneste saliggørende. Erfaringer fra andre lande viser rent faktisk, at aktiviteten bliver højere på denne måde, og det er det, der er formålet med vores forslag: at få folk til at blive engageret, få et deltagelsesdemokrati, hvor folk er interesseret, for netop i en situation, hvor færre er medlemmer af politiske partier, er der færre i beslutningsprocesserne.

Det betyder ikke, at vi afskaffer dialogen i form af at man har borgermøder og den slags ting, men det er en dialog på en anden måde, for en folkeafstemning er jo ikke bare at trykke på en knap; det er netop dialogen. Eksempelvis viser vores egne folkeafstemninger på landsplan om EU, at den danske befolkning takket være disse folkeafstemninger er langt mere vidende om EU-forhold end andre europæiske landes befolkninger, og det er netop, fordi vi hele tiden som borgere, som folk skal stilles til regnskab for vores beslutninger, og vi kan godt træffe beslutninger. Det behøver ikke kun være kommunalpolitikere, der gør det.

Det er også afgørende for vores forslag – og dér er det givetvis sådan, at hvis vi skulle lave det sammen med nogle af de partier, som støtter det principielt, så ville vi nok ikke være enige – at det understreger, at der er spørgsmål, som ikke skal sendes til folkeafstemning.

Når det drejer sig om, hvad en tredjedel kan få sendt til folkeafstemning, er der også undtagelser i vores grundlov. De mennesker, der i 1953 skrev grundloven, indføjede disse undtagelser efter lange overvejelser, fordi der er spørgsmål, som ikke egner sig til folkeafstemning.

Jeg ved godt, at man i nogle lande kan lave folkeafstemninger om alt. I Californien er der ikke det, man ikke kan holde folkeafstemning